

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาหล่ม จัดเป็นภาษาไทยท้องถิ่นภาษาหนึ่งที่พูดกันหนาแน่นในเขตอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก และอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งแตกต่างจากภาษาพูดของคนส่วนใหญ่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่พูดภาษาไทยกลาง จากผลการวิจัยของ สมทรง บุรุษพัฒน์¹ กล่าวว่า ในเขตอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก และอำเภอน้ำหนาว เป็นท้องที่อาศัยของคนท้องถิ่นเดิมและใช้ภาษาซึ่งเป็นภาษาของท้องถิ่นอย่างแท้จริงเรียกกันโดยทั่วไปว่า ภาษาหล่ม

กลุ่มคนที่พูดภาษาหล่มนี้ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ² ได้สันนิษฐานว่าเป็นพวกลาวพุงดำสืบเชื้อสายมาจากเมืองหลวงพระบาง ประเทศลาว สันนิษฐานว่าน่าจะอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยตั้งแต่สมัยโบราณก่อนสุโขทัย ภาษาพูดจัดเป็นตระกูลภาษาทางหลวงพระบางทางด้านสำเนียงเพี้ยนจากภาษาไทยกลางเล็กน้อย ออกเสียงค่อนข้างสูง คำศัพท์ส่วนใหญ่จะใช้อย่างเดียวกันกับภาษาอีสาน แต่สำเนียงพูดจะสูงกว่า ยกตัวอย่างเช่น คำว่า ข้าว หากเป็นสำเนียงพูดของภาษาอีสานเสียงวรรณยุกต์จะอยู่ในระดับเสียงต่ำ – ระดับ⁽³⁾ ซึ่งจะออกเสียงว่า / k^haw³ / แต่ในภาษาหล่มเสียงวรรณยุกต์จะอยู่ในระดับสูงกว่าคืออยู่ที่ระดับเสียงสูง – ตก⁽⁴⁾ ซึ่งจะออกเสียงว่า / k^haw⁴ / อีกคำหนึ่งคือคำว่า บ้าน หากเป็นสำเนียงพูดของภาษาอีสานเสียงวรรณยุกต์จะอยู่ในระดับเสียงสูง – ตก⁽⁴⁾ ซึ่งจะออกเสียงว่า / ba:n⁴ / แต่ในภาษาหล่มเสียงวรรณยุกต์จะอยู่ที่ระดับเสียงสูง – ระดับ⁽⁵⁾ ซึ่งจะออกเสียงว่า / ba:n⁵ / เป็นต้น

เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์³ ได้จัดให้ภาษาหล่มอยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษานครไทย โดยได้กล่าวถึงภาษานครไทยว่า เป็นภาษาไทยถิ่นหนึ่งที่มีผู้พูดส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอนครไทย อำเภอชาติตระการ และบางหมู่บ้านในเขตอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก อำเภอน้ำป่าด

¹ สมทรง บุรุษพัฒน์, ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535), 53.

² วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์, เอกลักษณ์ไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2524), 62-64.

³ เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์, ภาษาถิ่นตระกูลไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2531), 141.

จังหวัดอุดรดิตถ์ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ภาษานครไทยมีสัญลักษณ์ (สำเนียง) แบบประสมระหว่างภาษาไทยถิ่นเหนือ (แพร่, น่าน) กับภาษาไทยถิ่นอีสานในจังหวัดเลย และภาษาไทยกลางในจังหวัดพิษณุโลก

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่า ในงานวิจัยของพิมพ์พรรณ ไพบุลย์หวังเจริญ⁴ ได้ศึกษาเรื่อง ภาษานครไทย โดยเป็นการศึกษาในแง่ของระบบเสียง ระบบคำ โครงสร้างของวลีและประโยค รวมถึงการใช้คำและการเรียงคำของวลีและประโยค แต่เป็นการศึกษาเฉพาะภาษานครไทยที่อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาเชื่อมโยงไปถึงภาษานครไทยในจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งมีชื่อเรียกต่างกันไปตามท้องถิ่นซึ่งรวมทั้งภาษาหล่มในจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเลือกศึกษาภาษาหล่ม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการศึกษาวิจัยต่างสถานที่อีกทั้งคำเรียกชื่อภาษาถิ่นก็แตกต่างกัน และที่สำคัญก็คือการวิจัยของพิมพ์พรรณ ไพบุลย์หวังเจริญได้ผ่านมานานกว่า 20 ปี เพียงพอที่จะทำให้ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม.

ส่วนงานวิจัยของสมทรง บุรุษพัฒน์⁵ ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจุดประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ก็เพื่อจะศึกษาความแตกต่างของการใช้ศัพท์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาที่แสดงออกมาในรูปแบบของแผนที่ โดยดูจากลักษณะการกระจายของคำศัพท์และจากการพิจารณาตัดสินว่าหมู่บ้านใดใช้ภาษาไทยถิ่นใดเท่านั้น

งานวิจัยของวิรุฬห์รัตน์ ไฉนจูน⁶ ได้ศึกษาเรื่อง ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเรื่องระบบหน่วยเสียงชนิดต่าง ๆ ในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์โดยเป็นการศึกษาเฉพาะที่ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก ผู้วิจัยได้อธิบายถึงลักษณะและหน้าที่ ต่าง ๆ ของหน่วยเสียงแต่ละชนิดไว้โดยละเอียดและได้กล่าวถึงการประกอบหน่วยเสียงชนิดต่าง ๆ เข้าเป็นพยางค์ แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาเรื่องคำและการใช้คำแต่อย่างใด

⁴ พิมพ์พรรณ ไพบุลย์หวังเจริญ, “ ภาษานครไทย ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527), 23.

⁵ สมทรง บุรุษพัฒน์, ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535), 18.

⁶ วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจูน, “ ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์ (เฉพาะตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก) ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย (หมวดภาษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), 15.

ผู้วิจัยจึงลงความเห็นว่ ควรที่จะศึกษาการใช้คำและการเรียงคำในภาษาหล่ม ที่อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์อย่างละเอียดและกว้างขวางยิ่งขึ้น เหตุผลสำคัญที่เลือกศึกษาภาษาหล่ม เนื่องจากเป็นภาษาคั้งเดิมของคนท้องถิ่นเดิมซึ่งจัดเป็นภาษาของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ที่สำคัญภาษาหล่มมีลักษณะเด่นคือ เป็นภาษาที่รวมลักษณะสำคัญทางภาษาของ 3 ภาษาเข้าด้วยกัน กล่าวคือ คำศัพท์ส่วนใหญ่ใช้คำศัพท์ภาษาถิ่นอีสานและภาษาถิ่นเหนือ สำเนียงเพี้ยนจากภาษาไทยกลางเล็กน้อย ใกล้เคียงกับภาษาถิ่นอีสานแต่สำเนียงจะสูงกว่าดังที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีอาณาเขตติดต่อกับภาคต่าง ๆ กล่าวคือ ทิศเหนือติดต่อกับภาคอีสาน ได้แก่จังหวัดเลย ทิศใต้ติดต่อกับภาคกลาง ได้แก่จังหวัดลพบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น และชัยภูมิ ส่วนทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก นครสวรรค์และพิจิตร รวมทั้งอิทธิพลของการอพยพเข้ามาอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ของคนภาคต่าง ๆ จึงทำให้ภาษาหล่มมีลักษณะผสมผสาน จากเหตุผลดังกล่าวมานี้ภาษาหล่มจึงมีความน่าสนใจต่อการศึกษาวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะศึกษาชนิดของหมวดคำ ความหมายของคำ การสร้างคำและการใช้คำประเภทต่าง ๆ เช่น คำนาม คำสรรพนาม คำบอกเวลาและคำบุพบท เป็นต้น รวมทั้งเรื่องการเรียงคำประเภทต่าง ๆ เช่น การเรียงคำขยาย การเรียงคำระดับวลี การเรียงคำระดับประโยค เป็นต้น ตลอดจนศึกษารูปประโยคต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจภาษาหล่มได้ดียิ่งขึ้น อนึ่งในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้อำเภอหล่มเก่าเป็นพื้นที่ในการทำวิจัยก็เพราะว่า เป็นอำเภอที่มีความเก่าแก่ที่สุด มีประชากรเป็นคนท้องถิ่นหล่มเก่าถึงร้อยละ 94 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกอำเภอหล่มเก่าให้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะคำและ การเรียงคำในภาษาหล่ม
2. เพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ภาษาหล่มให้คนทั่วไปที่สนใจศึกษาภาษาถิ่นได้ศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาภาษาหล่มเชิงประวัติและแง่มุมอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะภาษาหล่มที่บ้านพรวน หมู่ที่ 9 ตำบลหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเรื่องหมวดคำ การสร้างคำ การเรียงคำและรูปประโยคในภาษาหล่ม

ขั้นตอนของการวิจัย

1. ศึกษางานวิจัย วิทยานิพนธ์และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานและเป็นแนวทางในการวิจัย

2. รวบรวมคำศัพท์สำหรับเก็บข้อมูล จำนวน 1,500 คำศัพท์ โดยใช้บัญชีคำสำหรับเก็บข้อมูลจากภาคผนวกวิทยานิพนธ์ของวรรณุช ประพิน เรื่อง “ การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาลาวโซ่งในจังหวัดนครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี ” มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2539 เอมอร ชื่นชม เรื่อง “ การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาโซ่ ในจังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหาร ” มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2542 พระมหาจรรยา จอกสมุทร เรื่อง “ การศึกษาการใช้คำและการเรียงคำในภาษามอญ ” มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2539 และจากหนังสือพจนานุกรมภาคอีสาน – ภาคกลาง ฉบับปณิธาน ของ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ดิศุสมหาเถร) , 2515

3. การเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

3.1 การคัดเลือกผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้บอกภาษาไว้ จำนวน 4 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาดังต่อไปนี้

3.1.1 เป็นผู้พูดภาษาหล่ม เป็นภาษาแรก

3.1.2 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านพรวน หมู่ที่ 9 ตำบลหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์มาตั้งแต่เกิด และไม่เคยมีประวัติการโยกย้ายถิ่นฐาน

3.1.3 เป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และมีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วนสามารถพูดและบอกภาษาได้อย่างชัดเจน

3.1.4 เพศ ผู้บอกภาษามีทั้งที่เป็นเพศชายและเพศหญิง โดยเลือกเพศชาย 2 คน เพศหญิง 2 คน เพื่อให้เกิดความสมดุล จากการสัมภาษณ์พบว่า เพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างในเรื่องการใช้ภาษา

3.1.5 อายุ มีอายุ 50 ปีขึ้นไป เพราะต้องการผู้บอกภาษาที่ให้ข้อมูลคำศัพท์ที่เป็นคำพื้นฐานของภาษาหล่มจริง ๆ อีกทั้งผู้บอกภาษาที่มีอายุมากขึ้น จะมีการสะสมด้านภาษามาเป็นเวลานานและอนุรักษ์คำศัพท์พื้นฐานของภาษาหล่มได้เป็นอย่างดี

3.1.6 การศึกษา เป็นผู้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะหากผู้บอกภาษามีการศึกษาสูงเกินไป อาจจะได้รับเอาภาษาไทยกลางเข้ามาใช้ปะปนกับภาษาถิ่นของตน

3.1.7 อาชีพ เลือกผู้บอกภาษาที่มีอาชีพหลักคือ ทำนาทำสวน และทำไร่เป็นหลัก โดยไม่เคยมีประวัติการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ

เพราะบุคคลที่ประกอบอาชีพดังกล่าวมานี้ จะมีโอกาสได้รับวัฒนธรรมทางภาษาจากถิ่นอื่นน้อยกว่าบุคคลทุกอาชีพ

3.2 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเป็นคำ ๆ และเป็นประโยค โดยใช้คำที่ใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นคำเกี่ยวกับอวัยวะของคนและสัตว์ เครื่องมือ คำสรรพนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำบอกจำนวน คำบอกเวลา คำชี้เฉพาะ คำเรียกเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม พืชและสัตว์ในท้องถิ่น อาหารการกินและคำเรียกสิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น

3.2.2 สนทนากับผู้บอกภาษา พร้อมทั้งให้ผู้บอกภาษาเล่าเรื่องต่าง ๆ เช่น ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับท้องถิ่น การทำบุญ การประกอบอาชีพ ประเพณี วัฒนธรรม นิทานพื้นบ้าน ความเชื่อและความนับถือเกี่ยวกับศาสนาและพิธีกรรมต่าง ๆ จากประสบการณ์ของผู้บอกภาษาเอง โดยใช้เทปบันทึกการสัมภาษณ์

3.2.3 นำข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ ถ่ายถอดออกเป็นสัทอักษร

3.2.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หมวดคำ การสร้างคำ และการใช้คำ

ตามลำดับ

3.2.5 ตรวจสอบข้อมูลและผลการวิเคราะห์กับผู้มีความรู้เกี่ยวกับภาษาหล่ม

3.2.6 สรุปผลการวิจัย และเสนอแนะ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สมทรง บุรุษพัฒน์ เขียนงานวิจัยเรื่อง “ ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ ” โดยได้ศึกษาความแตกต่างของการใช้ศัพท์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตภาษา ผลการวิจัยได้แสดงออกมาในรูปของแผนที่ ผลการศึกษาพบว่า ภาษาไทยถิ่นกลางมีปริมาณการใช้มากที่สุด และใช้กันทั่วไปทั้งจังหวัด ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นประชากรที่อพยพมาจากภาคกลางและภาคเหนือซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นจังหวัดพิจิตรและนครสวรรค์ ภาษาไทยถิ่นอีสานส่วนใหญ่จะพูดโดยประชากรที่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก และอำเภอน้ำหนาว เป็นบริเวณที่ประชากรท้องถิ่นดั้งเดิมอาศัยอยู่ และภาษาไทยถิ่นอีสานที่พูดก็เป็นภาษาท้องถิ่นเรียกว่า ภาษาหล่ม และภาษาไทยถิ่นเหนือมีปริมาณการใช้น้อยที่สุด⁷

⁷ สมทรง บุรุษพัฒน์, ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535).

2. พิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “ ภาษานครไทย ” โดยได้ศึกษาภาษานครไทยในแง่ของเสียง คำ ความหมาย การใช้คำ การเรียงคำของวลีและประโยค ผลการศึกษาสรุปว่า ระบบเสียงในภาษานครไทยมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 19 หน่วย หน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วย หน่วยเสียงสระประสม 2 หน่วย และมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ในเรื่องระบบคำ คำเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นลักษณะเฉพาะ โดยมีการใช้คำบางคำแตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ เช่น คำลำดับญาติ คำลงท้าย เป็นต้น วลีแบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือนามวลี กริยวลี บุพบทวลี และวิเศษณ์วลี สำหรับประโยคในภาษานครไทยจำแนกตามลักษณะการใช้ได้ 4 รูป คือ ประโยคบอกเล่า ประโยคคำสั่ง ประโยคขอร้อง และประโยคคำถาม⁸

3. วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจุ่น เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “ ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์ (เฉพาะตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก) ” โดยได้ศึกษาเรื่องระบบหน่วยเสียงชนิดต่าง ๆ ในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า หน่วยเสียงในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์มี 3 ชนิดคือ หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยเสียงพยัญชนะประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวซึ่งมีอยู่ 20 หน่วย หน่วยเสียงสระประกอบด้วยหน่วยเสียงสระเดี่ยวซึ่งมีอยู่ 18 หน่วย และหน่วยเสียงสระประสม 5 หน่วย หน่วยเสียงวรรณยุกต์มีอยู่ 5 หน่วย ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้อธิบายถึงลักษณะและหน้าที่ต่าง ๆ ของหน่วยเสียงแต่ละชนิดไว้โดยละเอียด⁹

4. ศิวพร ฮาชันนารี เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “ การศึกษาระบบเสียงในภาษาลาวหลวงพระบาง ศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาลาวครั้งลุ่มน้ำท่าจีน และภาษาลาวด่านซ้าย ” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาลาวหลวงพระบางที่บ้านปากเสื่อ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เปรียบเทียบกับระบบเสียงภาษาลาวด่านซ้าย จังหวัดเลย และภาษาลาวครั้งลุ่มน้ำท่าจีน ผลการวิจัยปรากฏว่า ภาษาลาวหลวงพระบาง ภาษาลาวด่านซ้าย และภาษาลาวครั้งประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวมีจำนวนเท่ากันคือ 20 หน่วยเสียง ปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระมีจำนวนเท่ากันคือ 21 หน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง และมีจำนวนหน่วย

⁸ พิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ, “ ภาษานครไทย ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527), ง.

⁹ วิรุฬห์รัตน์ ไฉนจุ่น, “ ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นเพชรบูรณ์ (เฉพาะตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก) ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (หมวดภาษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2513), ง.

เสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียงเท่ากัน ลักษณะการแตกตัวของหน่วยเสียงวรรณยุกต์มีความแตกต่างกันเล็กน้อย¹⁰

5. พระสุชุม มัชชิกานัง เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “ลักษณะคำและการเรียงคำในภาษาญ้อหมู่บ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม” การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะคำและการเรียงคำในภาษาญ้อที่ใช้พูดกันในหมู่บ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะคำในภาษาญ้อแบ่งตามโครงสร้างคำได้เป็น 2 ลักษณะ คือ คำพยางค์เดียวและคำสองพยางค์ขึ้นไป โดยคำสองพยางค์ขึ้นไปจะมีการสร้างคำในลักษณะคำประสม คำผสม คำซ้ำและคำซ้อน ในการศึกษาหมวดคำพบว่า คำในภาษาญ้อสามารถจำแนกตามตำแหน่งและหน้าที่ในประโยคได้ 15 หมวด คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้เปรียบเทียบความหมายของคำภาษาญ้อกับภาษาไทยมาตรฐาน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของคำในภาษาทั้งสอง นั่นคือ คำต่างกันความหมายเดียวกัน คำเดียวกันความหมายต่างกัน และคำที่มีใช้เฉพาะในภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น ส่วนการเรียงคำในภาษาญ้อได้แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ การเรียงคำระดับวลีและการเรียงคำระดับประโยค¹¹

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แหล่งข้อมูล

1. บ้านพรวน หมู่ที่ 9 ตำบลหล่มเก่า อำเภอลหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
2. ที่ว่าการอำเภอลหล่มเก่า
 1. ห้องสมุดประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
 2. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
 3. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพฯ
 4. หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासูกกรี กรุงเทพฯ
 5. ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 6. ห้องสมุดสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

¹⁰ศิวพร ฮาชันนารี, “การศึกษาระบบเสียงในภาษาลาวหลวงพระบาง ศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาลาวครั้งลุ่มน้ำท่าจีน และภาษาลาวด่านซ้าย ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจาริกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543), ง.

¹¹ พระสุชุม มัชชิกานัง, “ลักษณะคำและการเรียงคำในภาษาญ้อ หมู่บ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจาริกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542), ง.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงชนิดของหมวดคำ การสร้างคำการเรียงคำและประโยคในภาษาหล่ม
2. สามารถสืบสานและอนุรักษ์ภาษาหล่มให้คนทั่วไปที่สนใจศึกษาภาษาถิ่นได้ศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาภาษาหล่มเชิงประวัติและแง่มุมอื่น ๆ ต่อไป

คำจำกัดความเฉพาะ

ภาษาหล่ม หมายถึง ภาษาไทยถิ่นหนึ่งที่พูดกันหนาแน่นในบริเวณอำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า และอำเภอน้ำหนาว ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาษาหล่มมีการใช้คำศัพท์ที่คล้ายกับภาษาไทยถิ่นอีสานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั่วไป ในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึง ภาษาหล่มที่ใช้พูดที่บ้านพรวน หมู่ที่ 9 ตำบลหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า

ประวัติผู้บอกภาษา

1. นายบุญ แก้วเกิด อายุ 84 ปี บ้านเลขที่ 97 หมู่ 9 บ้านพรวน ตำบลหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
2. นายเทียม จันทร์จอม อายุ 50 ปี บ้านเลขที่ 75 หมู่ 9 บ้านพรวน ตำบลหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

3. นางทองสุข พรหมา อายุ 50 ปี บ้านเลขที่ 79 หมู่ 9 บ้านพรวน ตำบลหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

4. นางแสงจันทร์ ทาทอง อายุ 55 ปี บ้านเลขที่ 97 หมู่ 9 บ้านพรวน ตำบลหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
